

Danmark - Somalia

Landepolitikpapir 2018-2023

Indhold

1	Introduktion.....	1
2	Danmarks samarbejde med Somalia – vision og strategisk retning	1
3	Situationen i Somalia – muligheder, udfordringer og risici	4
4	Strategiske målsætninger for Danmarks engagement i Somalia	6
4.1	Fremme stabilitet og sikkerhed, statsopbygning samt menneskerettigheder	6
4.2	Styrke modstandsdygtighed og understøtte Somalias håndtering af internt fordrevne og tilbagevendte borgere	7
4.3	Bekæmpe fattigdom gennem inklusiv vækst og bæredygtige job	8
5	Resultater og monitorering	9
6	Annekser	10
6.1	Anneks 1: Kort.....	10
6.2	Anneks 2: Nøgletal for Somalia.....	11
6.3	Anneks 3: Hittidigt udviklings- og stabiliseringsengagement i Somalia	13

1 Introduktion

Somalia indtager en strategisk placering i Europas, og dermed Danmarks, interesseområde. Efter statskollapset i 1991 og årtiers konflikt er der grund til forsigtig optimisme, da landet de seneste år har bevæget sig langsomt, om end usikkert, mod mere politisk stabilitet. Regeringen tager i stigende grad ansvar for landets udvikling, men kan ikke uden støtte løse de omfattende udfordringer, der bidrager til ustabilitet i regionen, og som også påvirker Europa, og dermed Danmark, direkte. Somalia er fortsat præget af interne spændinger, voldelig ekstremisme, omfattende fordrivelser og svag regeringsførelse.

Danmarks strategiske interesser i Somalia koncentrerer sig særligt om globale udfordringer som flygtninge- og irregulære migrationsstrømme, imødegåelse af voldelig ekstremisme og terrorisme samt maritim sikkerhed på den centrale søtransportkorridor mellem Europa og Asien, hvor Danmark har væsentlige udenrigsøkonomiske interesser. I takt med at Somalia stabiliseres, vil landet også give spæde investerings- og handelsmuligheder, herunder ift. tjenesteydelser. Samtidig har Danmark gennem årtier været en stærkt engageret udviklingspartner for landene på Afrikas Horn og i Østafrika. Den regionale effekt af et ustabil Somalia kan have konsekvenser for udviklingsresultater og private investeringer.

Danmark har derfor en klar interesse i, at Somalia forsætter den nuværende udvikling mod varig stabilitet, fred og statsopbygning. Visionen og de strategiske målsætninger for det danske engagement i Somalia tager derfor afsæt i en interessebaseret, samtænkt og fokuseret udenrigs-, sikkerheds- og udviklingspolitik, der har Danmarks sikkerhed, velstand og grundlæggende værdier som centrale pejlemærker, og som understøtter indfrielsen af FN's verdensmål for bæredygtig udvikling.

2 Danmarks samarbejde med Somalia – vision og strategisk retning

Migration, ustabilitet og terrorisme udgør ét af de fem hovedområder i regeringens udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategi for 2017-2018, hvor Danmark har særlige interesser på spil. Landepolitikpapiret understøtter strategiens målsætning om at forebygge og mindske migrations- og flygtningepresset samt terrortruslen mod Europa ved at fremme stabilitet, vækst og udvikling, herunder varige løsninger på fordrivelsesproblematikker.

Somalia har igennem en årrække været et dansk udviklingspolitisk prioritetsland og hører til gruppen af fattige, skrøbelige lande. Det danske engagement i og med Somalia udmønter visionen i Danmarks udviklingspolitiske og humanitære strategi, "Verden 2030", om en mere sikker, fri, velstående og retfærdig verden, hvor hvert enkelt menneskes rettigheder og potentiale for selvforsørgelse realiseres. Det danske engagement i Somalia understøtter alle fire fokusområder i strategien. På den baggrund, og med de prioriterede verdensmål for bæredygtig udvikling som ramme, er den overordnede vision for det danske engagement i Somalia:

at understøtte udviklingen af et stabilt, fredeligt og modstandsdygtigt Somalia i inklusiv økonomisk udvikling, der kan tilbyde sine borgere en positiv fremtid, og hvor regeringen er i stand til at udøve myndighedshåndhævelse med sigte på, at situationen i Somalia ikke længere truer regional og international fred, sikkerhed og velstand.

Danmark vil i perioden 2018-2023 arbejde for at fremme denne vision med tre strategiske målsætninger, hvor Somalia og Danmark har sammenfaldende interesser og mål, og hvor Danmark kan bidrage til indfrielse af verdensmålene i Somalia:

1. Fremme stabilitet og sikkerhed og statsopbygning samt styrke respekten for menneskerettigheder, med særligt fokus på kvinders rettigheder, unge og beskyttelse af børn.
2. Styrke modstandsdygtighed og understøtte Somalias håndtering af internt fordrevne og tilbagevendte borgere for derved at forebygge flygtningestrømme og irregulær migration, samt at fremme et konstruktivt samarbejde omkring tilbagetagelse af somaliske statsborgere.
3. Bidrage til fattigdomsbekæmpelse gennem inklusiv og bæredygtig, privatsektordrevet økonomisk udvikling og jobskabelse med særligt fokus på kvinder og unge.

Danmark har en interesse i at fremme centrale danske værdier som ligestilling og kvinders rettigheder samt de grundlæggende menneskerettigheder på tværs af danske aktiviteter. Herudover vil der være målrettede initiativer vedr. beskyttelse af børn i konflikt, jf. FN's resolution 1612 (2005), samt mod kønsbaseret vold, inkl. omskæring af kvinder, jf. FN's erklæring om eliminering af vold mod kvinder (1993) og Sikkerhedsrådsresolution 1325. Desuden vil danske mærkesager som udnyttelse af teknologiske løsninger til at løse udviklingsudfordringer (TechDevelopment) og inddragelse af unge, herunder Sikkerhedsrådsresolution 2250 om unge, fred og sikkerhed, indgå i det danske engagement.

Boks 1: Prioritering af FN's verdensmål for bæredygtig udvikling

FN's verdensmål udgør den internationale normative ramme for landepolitikpapiret. Landepolitikpapiret prioriterer de mål, hvor der er danske interesser på spil, og hvor Danmark (i partnerskab med andre) kan bidrage til at fremme potentialet for Somalia. Fokusområderne er prioriteret ud fra de somaliske nationale udviklingsplaner og behov. Engagementet vil primært fokusere på verdensmål 1 og 2 om afskaffelse af fattigdom og sult, mål 4 om kvalitetsuddannelse (under strategisk partnerskab med Red Barnet), mål 5 om ligestilling mellem kønnene og styrkede rettigheder for piger og kvinder, mål 8 om fremme af bæredygtig vækst og anstændigt arbejde, mål 9 om infrastruktur og i særdeleshed mål 16 om fred, retfærdighed og stærke institutioner. Mål 17 om partnerskaber er en prioritet på tværs af Danmarks engagement i Somalia.

Det danske engagement i Somalia vedrører også den somaliske diaspora i Danmark. Omkring 21.000 somaliske indvandrere og efterkommere af somaliske indvandrere har ophold i Danmark. Udviklingen og mulighederne for en positiv fremtid i Somalia har betydning for dansk-somaliernes tilbageværende familiemedlemmers og bekendtes velbefindende og spiller ind i deres overvejelser om at vende tilbage.

Danmarks indsats i Somalia bygger på værdifulde erfaringer og resultater fra det langvarige danske engagement, siden partnerskabet med Somalia blev genoptaget i 1998. Eksempler på konkrete resultater, som Danmark har bidraget til, er bl.a. en markant reduktion i pirateriet omkring Somalias kyst, etablering af kommuner i særligt Somaliland og Puntland med evne til at opkræve skatter og levere basale tjenesteydelser samt en markant styrket kriserespons og håndtering af internt fordrevne. Overordnet viser erfaringerne, at lokalt ejerskab er en forudsætning for succes, men at det samtidig er afgørende ikke at blive opslugt i politiske spil og klandynamikker. En anden væsentlig refleksion er, at udviklingsresultater med direkte betydning for befolkningen primært skabes på lokalt niveau. Endelig er en mere principiel erfaring fra de seneste års samarbejde, at udviklings-, nødhjælps- og stabiliseringssamarbejde må gå hånd i hånd med en tæt politisk dialog i en stærkt politiseret og konfliktpræget kontekst som i Somalia.

Danmarks engagement i Somalia vil i den kommende periode bygge på disse værdifulde erfaringer og resultater. Der vil i vid udstrækning være tale om kontinuitet med et justeret fokus baseret på udviklingen i danske politiske prioriteter og den somaliske virkelighed. En række indsats vil adressere de grundlæggende årsager til migration, og der vil være et større fokus på varige løsninger på Somalias fordrivelseskriser, hvor samspillet mellem humanitær bistand og udviklingsindsatser vil styrkes. Et andet styrket fokusområde er menneskerettigheder, som Danmark vil arbejde for at fremme gennem alliancer med lokale civilsamfundspartnere, regering, bilaterale aktører og FN. Der vil også være et stærkere engagement med lokale myndigheder om serviceydelser for at skabe konkrete og mærkbare resultater for den somaliske befolkning og ejerskab på lokalt niveau. Endelig vil Danmark i endnu højere grad end tidligere søge at understøtte den positive forandringskraft, der ligger i inklusiv privatsektorudvikling og jobskabelse særligt for og med unge.

Det brede danske engagement i Somalia bygger på principper som samtænkning, fleksibilitet, risikovillighed, partnerskaber og geografisk differentiering. Engagementet vil være baseret på en lang række instrumenter:

- Aktiv politisk dialog
- Bilateralt landeprogram
- Humanitær bistand
- Regionalt Freds- og Stabiliseringsprogram
- Forsvarsindsatser
- Freds- og stabiliseringsberedskabet
- Fleksible udsendelsesmidler
- Strategiske civilsamfundspartnerskaber
- Investeringsfonden for Udviklingslande
- Danidas Diasporaprogram
- Eksportrådet (i mindre udstrækning)

De nævnte instrumenter vil blive samtænkt for at opnå størst mulig gennemslagskraft. Det gælder særligt forsvars-, stabiliserings- og udviklingsinstrumenter samt udviklingsorienterede og humanitære indsatser. Danmarks styrke, sammenlignet med tilsvarende bilaterale partnere, er netop det brede og relativt fleksible engagement. Tilgangen på tværs af instrumenter vil løbende blive tilpasset den aktuelle situation, herunder sikkerhed. Danske styrkepositioner relateret til f.eks. søfart, fiskeri og teknologiske løsninger vil søges bragt i spil.

De strategiske målsætninger tager udgangspunkt i, hvordan Danmark kan sikre sig størst gennemslagskraft og udøve indflydelse gennem partnerskaber. Succes forudsætter gensidigt forpligtende og innovative partnerskaber i form af samarbejde med Somalias myndigheder, civilsamfundsorganisationer, den private sektor, multilaterale organisationer og andre internationale udviklingspartnere. Der vil være fokus på at identificere nye og eksisterende samarbejdspartnere med vilje og evne til at skabe resultater, der leder til positive forandringer. De nationale udviklingsplaner for hhv. Somalia og Somaliland vil udgøre rammen for partnerskabet med myndighederne.

Danmark vil prioritere partnerskaber med FN, Verdensbanken og Den Afrikanske Union (AU) samt centrale bilaterale aktører som Storbritannien, EU og de nordiske lande for at sikre synergi, arbejdsdeling og indflydelse. Partnervalg er betinget af den strategiske målsætning. Mens Storbritannien og AU eksempelvis er centrale partnere inden for stabilisering, vil partnerskaber med Verdensbanken, EU og de nordiske lande være vigtige på andre dagsordner. Samtidig vil Danmark aktivt søge at fremme danske positioner på Somalia-

dagsordenen i EU-regi i Bruxelles og i andre internationale fora som FN, Verdensbanken og AU.

I perioden 2018-2021 vil de danske strategiske partnere Red Barnet, Dansk Flygtningehjælp og International Media Support være tilstede med indsatser i Somalia. De vil yde et værdifuldt bidrag til at udvikle og konsolidere et bæredygtigt, aktivt og bredt forankret civilsamfund i Somalia, der bl.a. forbedrer sammenhængen mellem humanitær bistand og udvikling, understøtter opbygningen af demokratiske medier, fremmer beskyttelsen af børn og styrker kvinders rettigheder i væbnet konflikt.

Det danske engagement i Somalia vil være baseret på en geografisk differentieret og balanceret tilgang. Mens Somaliland er relativt fredeligt, er situationen i Puntland og særligt i de nye delstater mindre stabil og præget af klanstridigheder, truslen fra al-Shabaab samt Islamisk Stat. Over den seneste periode har en større del af den danske støtte bevæget sig mod de sydlige og centrale dele af Somalia. Det afspejler en ændret sikkerhedssituation i dele af Somalia og tungere international tilstedeværelse.

Danmark vil fortsat have et stærkt fokus på Somaliland. Dette skal ses i sammenhæng med den store efterspørgsel, en vigende donorinteresse som følge af det større fokus på resten af Somalia samt muligheden for at bygge videre på de sidste årtiers betydelige udviklingspolitiske engagement i Somaliland. Den relativt tunge danske tilstedeværelse i Somaliland skal ses uafhængigt af Somalilands ambition om at opnå selvstændighed. Somalilands folkeretlige status må afklares i dialog mellem parterne med støtte fra de regionale institutioner.

3 Situationen i Somalia – muligheder, udfordringer og risici

Efter årtiers konflikt er statsopbygningen i Somalia de seneste fem-syv år begyndt at bevæge sig i en mere positiv, omend ujævn, retning. Med valget af præsident Mohamed Abdullahi 'Farmajo' i 2017 gennemførte Somalia sin anden fredelige magtoverdragelse i træk. Farmajos regering har fortsat den gradvise positive udvikling på særligt de økonomiske dagsordner. Selvom sikkerhedssituationen fortsat er udfordrende, er der med en mere konsolideret statsmagt muligheder for fremover at bidrage til en positiv udvikling i Somalia.

Somalias regering og parlament har med støtte fra det internationale samfund vedtaget Somalias første nationale udviklingsplan for 2017-19 sammen med en sikkerhedspagt, der består af en national sikkerhedsarkitektur og tilsagn om international støtte. De nye aftaler afløste den 'New Deal Compact' for Somalia, der blev indgået i 2013, og repræsenterer en platform for internationalt engagement med stærkere somalisk ejerskab.

De politiske fremskridt i Somalia, sammenholdt med et al-Shabaab uden kontrol over større befolkningsområder, udgør et vindue for at arbejde mod langsigtet stabilitet. Selvom al-Shabaab militært set er trængt, udgør bevægelsen imidlertid stadig en alvorlig trussel mod Somalia og regionen. Dertil kommer Islamisk Stats tilstedeværelse i Somalia. Klankonflikter og spændinger forbundet med føderaliseringprocessen indtager samtidig en stigende plads i konfliktbilledet og risikerer at svække kampen mod al-Shabaab.

Somalias vej mod yderligere stabile fremskridt på områder som sikkerhed, regeringsførelse, korruptionsbekæmpelse, basale serviceydelser og menneskerettigheder er fortsat lang. Tilbageslag må forventes. Særligt sikkerhedssituationen er skrøbelig, og AMISOM's forventede tilbagetrækning med overdragelse af sikkerhedsansvaret til Somalia over de kommende år giver anledning til bekymring i lyset af de somaliske sikkerhedsstyrkers kritiske tilstand.

Det velgennemførte præsidentvalg i Somaliland med Muse Bihi som vinder i efteråret 2017 har givet ny ilt til Somalilands politiske liv. Det åbner op for at accelerere en række reformdagsordner i overensstemmelse med Somalilands nye udviklingsplan for 2017-21. Parlamentet sidder imidlertid på 12. år, og afholdelse af demokratiske valg vil være et vigtigt næste skridt.

Historisk set har ekstern indblanding, både militært, politisk og økonomisk, fra nabolandene Kenya og Etiopien spillet en stor rolle i Somalia. Etiopiens og Kenyas interesse for Somalia hænger sammen med landenes sikkerhedspolitiske og økonomiske interesser, og deres indflydelse på udviklingen i Somalia er betydelig. Desuden bor der i begge lande store somaliske befolkningsgrupper. I takt med at Somalia er blevet mere stabilt, har særligt Golfstaterne og Tyrkiets interesse for og engagement i Somalia været stigende. Som konsekvens heraf har Golfkrisen mellem Saudi-Arabien og De Forenede Arabiske Emirater på den ene side og Qatar på den anden været stærkt politisk destabiliserende i Somalia særligt ift. forholdet mellem delstaterne og den føderale regering. Derudover ses der en religiøs-ideologisk salafistisk/wahabistisk påvirkning støttet af kræfter i Golfen såvel som en mere religiøs-politisk motiveret påvirkning fra aktører relateret til Det Muslimske Broderskab.

Pirateriet i somalisk farvand er stærkt reduceret siden 2011-12, hvor det var på sit højeste. Der har imidlertid været en række pirateriangreb det seneste år. De grundlæggende årsager til pirateri i form af fattigdom, svag myndighedsudøvelse, korrupsion, ulovligt over-fiskeri og organiserede kriminelle netværk gør sig fortsat gældende. Pirateri er således ikke et isoleret spørgsmål om maritim sikkerhed, men hænger sammen med andre former for kriminalitet. Varig bekæmpelse af pirateri er tæt forbundet med fremskridt på land.

Endelig er den humanitære situation yderst skrøbelig. Somalia har pga. konflikt og tilbagevendende tørke, som følge af klimaforandringer, kombineret med en stærk pastoralist-kultur, gennem årtier været et epicenter for mennesker på flugt. I dag lever over 1 million somaliere som flygtninge, primært i nabolandene men også i Europa, og 2,1 million somaliere er internt fordrevet i Somalia. I stedet for at flygte over Somalias grænser fordrives befolkningen i dag primært internt i landet. Dette skyldes bl.a. en effektiv nødhjælpsindsats med forbedret humanitær adgang, og at Kenya i dag er mindre villig til at give ophold til somaliske flygtninge. Det har skabt en historisk vandring fra land til by med det resultat, at Somalia i dag har en af verdens hurtigst voksende bybefolkninger.

Det forudsætter risikovillighed at engagere sig i Somalia. Særligt den ustabile politiske situation, sikkerhedssituationen, korrupsion samt potentielt misbrug af støtte skaber usikkerhed. For at kunne håndtere disse risici baseres den danske indsats på en fleksibel tilgang. Hvis situationen på jorden ændrer sig markant, vil de danske indsatser blive tilsvarende justeret.

Scenarier for udviklingen i Somalia

Det er vanskeligt at forudsige udviklingen i en kompleks politisk og konfliktpræget kontekst som Somalia, hvor der fortsat er langt til en omfattende og stabil politisk overenskomst mellem de mange stridende parter. Hertil kommer betydningen af tilbagevendende og svære tørkeperioder, såvel som pludselige oversvømmelser.

I værste fald er scenariet, at AMISOM trækker sig tilbage uden duelige somaliske sikkerhedsstyrker til at tage over. Al-Shabaab vil tage kontrol med større byområder med en selvforstærkende effekt på al-Shabaabs styrke gennem adgang til ressourcer og mandskab. Det kan i et pessimistisk, men ikke usandsynligt, scenarie lede til, at de politiske spændinger

forstærkes, hvilket al-Shabaab vil drage fordel af og på den baggrund opnå kontrol med større landområder og middelstore byområder. I yderste konsekvens vil det føre til den føderale stats kollaps.

Det mest sandsynlige scenarie for den kommende periode er dog en fortsættelse af de seneste års komplekse billede med en gradvis positiv (om end ujævn) statsopbygning, der konsolideres omkring de store byområder i Somalia, mens al-Shabaab fastholder kontrollen over væsentlige landområder. Der vil inden for dette scenarie i perioder kunne opleves en forværret sikkerhedssituation og et forstærket konfliktbillede pga. spændingerne mellem klaner om fordeling af de ressourcer, som føderaliseringssprocessen giver adgang til, såvel som en forventet forøgelse i terroranslag i takt med, at al-Shabaab presses militært.

I den optimistiske udgave af ovenstående scenarie vil de væsentligste politiske aktører indgå i en reel freds- og forsoningsproces, der leder frem til en stabil politisk overenskomst, mens al-Shabaab vil miste fodfæste i landområderne.

4 Strategiske målsætninger for Danmarks engagement i Somalia

De tre strategiske målsætninger for det danske engagement i Somalia tager udgangspunkt i Somalias udfordringer men også mulighederne for at støtte op om positive tendenser. Samtidig bygger målsætningerne på danske styrkepositioner og solide erfaringer inden for bl.a. privatsektorudvikling, sammenhængen mellem humanitære indsatser og udviklingssamarbejde, maritim sikkerhed og imødegåelse af voldelig ekstremisme. De strategiske målsætninger understøtter hinanden. Sikkerhed, fred og stabilitet er en forudsætning for bæredygtig statsopbygning og fattigdomsbekæmpelse. Ansvarlige og inklusive institutioner, respekt for menneskerettighederne samt job og fornuftige levevilkår er omvendt grundlaget for varig stabilitet og for at undgå fordrivelser.

4.1 Fremme stabilitet og sikkerhed, statsopbygning samt menneskerettigheder

Somalia står over for komplekse og gensidigt afhængige udfordringer i form af skrøbelige statsinstitutioner, ustabilitet og væbnet konflikt som følge af voldelig ekstremisme og klanstridigheder samt omfattende og grove menneskerettighedskrænkelser.

Føderaliseringssprocessen og etablering af et konstruktivt samarbejde mellem føderalt, delstats- og distriktsniveau vil de kommende år være centrale i den politiske proces og fundamentet for varig stabilitet i Somalia. Målet for Danmarks støtte til statsopbygning er at styrke udviklingen af legitime, åbne og inklusive statsstrukturer, der bygger på befolkningens tillid og ejerskab. Danmark vil fremme statsopbygning, hvor det har størst direkte betydning for den somaliske befolkning – dvs. hovedsageligt på lokalt og delstatsniveau. I Somaliland, hvor der er højere statskapacitet og sidder en demokratisk valgt præsident, vil det også ske nationalt. Danmark vil også støtte forfatningsarbejdet, der vil være den vigtigste og samtidig vanskeligste makropolitiske proces de kommende år.

Sikkerhedssituationen i Somalia er tæt knyttet til den politiske proces med at skabe et fungerende føderalt system og en ny forfatning. Statsopbygning vil dog ikke i sig selv sikre stabilitet. Det vil kræve stabiliseringsindsatser og støtte til sikkerhedsaktører, hvor AMISOM fortsat står som sikkerhedsgarant i Somalia. Med FN Sikkerhedsrådsresolution 2372 (2017) vil den centrale opgave for AMISOM de kommende år være at overdrage sikkerhedsansvaret til Somalia. Danmark vil understøtte denne proces, bl.a. ved at støtte AMISOM gennem militær træning og stabiliseringsstøtte samt bidrage til regionale institutioners, inkl. AU's, IGAD's og EASF's, kapacitet til at spille en aktiv, positiv rolle i Somalia og regionen, herunder gennem

indsatser under Freds- og Stabiliseringsprogrammet og indirekte gennem Afrika for Fred Programmet.

Danmark vil gennem civile sikkerhedsindsatser imødegå voldelig ekstremisme bl.a. ved at støtte rehabilitering af tidligere al-Shabaab-medlemmer, bekæmpe terrorfinansiering samt understøtte indsatser, der skal svække al-Shabaabs tiltrækningskraft. Dette er centralt også for Danmarks sikkerhed, idet Somalia er arnested for voldelig ekstremisme og terrorisme med indvirkning på nabolandene og globalt, herunder Danmark.

Somalias geostrategiske beliggenhed ift. den internationale handel mellem Europa og Asien er af direkte betydning for dansk skibsfart. Pirateri og maritim kriminalitet udgør ikke ubetydelige trusler i den forbindelse. Andre regionale sikkerhedsudfordringer omfatter smugling af mennesker, narkotika og våben. Danmark vil forsætte med at forebygge og bekæmpe pirateri samt organiseret kriminalitet til lands og til vands gennem stabiliseringsindsatser for at udvikle lokal og regional kapacitet til at udøve myndighedsudøvelse samt støtte den internationale indsats mod pirateri.

Grove menneskerettighedskrænkelser og mangelfuld beskyttelse af civile i Somalia underminerer statsopbygning og stabilisering. Med konsolideringen af statsinstitutioner og den nuværende relative stabilitet, er der dog begyndende momentum for reformer på også denne dagsorden. Danmark vil understøtte menneskerettighedsdagsordenen ved at fremme de somaliske myndigheders rolle som pligtbærere, støtte civilsamfundsorganisationer og civilsamfundets vilkår i Somalia samt gennem målrettede indsatser for og med de mest udsatte grupper, herunder børn og unge påvirket af konflikt samt kønsbaseret vold.

Relevans for FN's verdensmål: Den strategiske målsætning om at fremme statsopbygning, stabilitet og sikkerhed og menneskerettigheder bidrager direkte til Somalias indfrielse af FN's-verdensmål 16 ved bl.a. at arbejde for effektive, inklusive, ansvarlige og transparente institutioner, at imødegå udnyttelsen af børn i konflikt, at bekæmpe korrupsion samt at forebygge vold og bekæmpe terrorisme.

4.2 Styrke modstandsdygtighed og understøtte Somalias håndtering af internt fordrevne og tilbagevendte borgere

Somalia og det internationale samfund står over for en strukturel udfordring ift. at sikre varige løsninger for landets millioner af internt fordrevne særligt i byområderne. Samtidig forstærker klimaforandringer eksisterende konfliktlinjer, bl.a. som følge af øget kamp om ressourcer. Nye konflikt- eller tørkerelaterede fordrivelser vil potentielt kunne lede til en opblussen i migrations- og flygtningestrømme ud af Somalia, herunder også til Danmark. Danmark har derfor en klar interesse i at fremme mere langsigtet modstandsdygtighed og inklusiv økonomisk udvikling for på sigt at skabe rimelige levevilkår i Somalia og mindske migrationspresset samt landets omfattende afhængighed af nødhjælp.

En væsentlig del af Danmarks humanitære bistand til Somalia i de kommende år vil fortsat være akut, livreddende nødhjælp. Somalia undslap hungersnød i 2017 på baggrund af en hurtig og effektiv humanitær indsats, men de humanitære behov er fortsat massive. Den humanitære krise i Somalia er langvarig, og ofte vender kun en mindre del af de internt fordrevne tilbage til deres oprindelsesområde. Derfor er der behov for løsninger, som forholder sig til fordrevnes langsigtede behov. Det er en dansk prioritet at styrke sammenhængen mellem humanitære indsatser og udviklings samarbejde - og ikke blot respondere på akutte kriser.

Danmarks udviklingspolitiske og humanitære strategi understreger vigtigheden af denne kobling. Med nødhjælp til de mest udsatte samt støtte til forbedrede levevilkår, jobskabelse,

konfliktløsning og samarbejde med somaliske myndigheder vil Danmark understøtte modstandsdygtigheden blandt internt fordrevne og værtssamfund samt bidrage til at forebygge sekundære fordrivelser og forbedre fremtidsudsigterne for de somaliere, der vender hjem fra andre lande. De langsigtede indsatser fremmes endvidere gennem de strategiske partnerskaber med danske civilsamfundsorganisationer.

Samarbejdet med de somaliske myndigheder vil især fokusere på lokal og national håndtering af fordrevne, men det danske engagement vil også forholde sig til den globale og regionale implementering af Comprehensive Refugee Response Framework (CRRF), der sigter mod langsigtede løsninger for somaliske flygtninge i regionen baseret på en tæt kobling mellem udviklings- og humanitære indsatser. Danmark vil understøtte de overordnede mål om bæredygtige og bredt inkluderende løsninger gennem udviklings- og humanitære indsatser og på det politiske niveau gennem samarbejde med de somaliske myndigheder, deltagelse i koordinationsorganer samt gennem aktiv opfølgning ved de politiske forhandlinger.

En særskilt udfordring vil over de kommende år være Somalias tilbagetagelse af egne statsborgere uden lovligt ophold i Danmark. Modtagelse af tvangsmæssigt udsendte somaliere er et følsomt politisk emne i Somalia, ikke mindst grundet omfanget af de udfordringer, som Somalia står over for ift. flygtninge og internt fordrevne samt et pres fra den store somaliske diaspora. Løbende og tæt diplomatisk kontakt med myndighederne har derfor vist sig afgørende. Danmark vil fastholde og udbygge denne dialog med alle relevante aktører. Herudover vil Danmark gennem en noget-for-noget tilgang styrke dialogen på udsendelsesområdet ved at understøtte de somaliske myndigheders kapacitet til at leve op til deres forpligtelse til at tage imod egne statsborgere. Danmark vil fortsætte og udvide indsatser på reintegrationsområdet (for frivilligt hjemrejste) og derigennem sikre værdig og bæredygtig tilbagevenden, der også kan bidrage til en positiv udvikling i Somalia.

Relevans for FN's verdensmål: Den strategiske målsætning bidrager til verdensmål 1 om at opbygge modstandsdygtighed blandt fattige og udsatte grupper over for økonomiske, sociale og miljømæssige chok samt at implementere et socialt sikkerhedsnet. Målsætningen bidrager samtidig til verdensmål 2, der sigter mod at udrydde sult.

4.3 Bekæmpe fattigdom gennem inklusiv vækst og bæredygtige job

Somalia er blandt verdens fem fattigste lande, og over halvdelen af befolkningen lever under den internationale fattigdomsgrænse (på 1,90 USD per dag). Somalias befolkning er samtidig ung med over 70 pct. under 30 år. Det kan være en styrke, forudsat at ungdommen får redskaberne til at skabe en meningsfuld og attraktiv tilværelse i Somalia. Konflikt, fattigdom og arbejdsløshed kan dog også skabe frustrationer. En stor del af Somalias ungdom udtrykker interesse for at forlade Somalia, og analyser fra det dansk-støttede al-Shabaab rehabiliteringscenter viser, at økonomi er en af de vigtigste grunde til at tilslutte sig al-Shabaab. Der ses således en sammenhæng mellem denne strategiske målsætning og de to øvrige.

Om end der er overvældende udfordringer, ses der også reelle platforme for at skabe inklusiv vækst og anstændige job, der kan skabe en mere positiv fremtid for somaliere. Den private sektor udgør ryggraden i Somalias økonomi og har vist sig bemærkelsesværdigt modstandsdygtig trods årtiers konflikt. Det ses bl.a. i en stigende kvægekspport over de seneste år og hastigt voksende anvendelse af integreret bank- og mobilteknologi. Samtidig ses der under den nuværende regering fremdrift på væsentlige reformdagsordner, herunder eksempelvis aftalen om telekommunikation.

Danmark vil bidrage til fattigdomsbekæmpelse og inklusiv økonomisk udvikling ved at støtte gunstige rammevilkår for den private sektor, herunder regulering, infrastruktur og

markedsadgang, såvel som gennem konkrete investeringer i små og mellemstore virksomheder, der kan skabe bæredygtige arbejdspladser i den private sektor. Indsatserne vil, så vidt muligt, ske med og af de unge selv og primært fokusere på produktiviteten i højt prioriterede sektorer, som kvægbrug og fiskeri, og de relaterede værdikæder, jf. også prioriteterne i Somalias og Somalilands nationale udviklingsplaner. De fattigdomsbekæmpende indsatser skal samtidigt være sammenhængende med humanitære indsatser og medvirke til at opbygge modstandsdygtighed over for f.eks. vedvarende tørke og ustabilitet. Der er derfor en tæt sammenhæng mellem denne strategiske målsætning og målsætningen om at styrke modstandsdygtigheden og understøtte Somalias håndtering af internt fordrevne og tilbagevendte borgere. Indsatserne vil bygge på tidligere erfaringer fra det langvarige danske engagement, men vil i højere grad end tidligere være privatsektor- og kommercielt orienteret ved bl.a. at bringe Investeringsfonden for Udviklingslande i spil. Der vil desuden blive lagt vægt på synergi med den danske støtte til International Finance Corporations indsats inden for iværksætteri og udvikling af små og mellemstore virksomheder.

Et nøgleelement i reformarbejdet er dialogen mellem den offentlige og private sektor, som Danmark har været medinitiativtager til. Et andet centralt sigte med reformerne er gældslettelse med efterfølgende adgang til international institutionel finansiering med henblik på bl.a. at kunne levere basale ydelser til den somaliske befolkning. Det er områder, hvor Danmark tidligere har støttet, og hvor nye konstruktive danske bidrag vil kunne gøre en forskel.

Relevans for FN's verdensmål: Den strategiske målsætning om at bidrage til fattigdomsbekæmpelse er sammenfaldende med verdensmål 1. Somalia vil være blandt de lande, hvor FN's målsætning om at udrydde ekstrem fattigdom vil kræve den største indsats. Målsætningen er også direkte relevant for verdensmål 8 om fremme af inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst, beskæftigelse og anstændige job. Endelig bidrager målsætningen til verdensmål 9 vedr. udvikling af infrastruktur.

5 Resultater og monitorering

Den løbende monitorering, evaluering og læring i forbindelse med Danmarks engagement i Somalia vil være forankret ved den danske ambassade i Nairobi, som jævnligt vil rapportere om udviklingen, væsentlige risici og foreløbige resultater i Somalia. Landepolitikken vurderes at være robust og fleksibel og vil kunne tilpasses i lyset af den fremtidige udvikling og Danmarks fysiske tilstedeværelse i landet. Såfremt udviklingen bevæger sig i retning af de pessimistiske scenarier, vil det danske engagement blive genovervejet ift. behov for justeringer, og den fortsatte relevans af indsatserne vil blive nøje vurderet. I forberedelsen af den bilaterale udviklings- og stabiliseringsindsats i Somalia vil der blive udarbejdet konkrete beskrivelser af de stabiliserings- og udviklingsmålsætninger, der søges realiseret, med rammer for måling af resultater samt potentielle scenarier og risici.

Endelig vil kommunikation, for at understøtte de strategiske målsætninger, samt offentlighedsdiplomati, for at styrke Danmarks synlighed og anseelse, søges forstærket, herunder ved kontakt til den somaliske diaspora i Danmark, gennem bl.a. Danidas Diasporaprogram, og hjemvendte dansk-somaliere i Somalia.

6 Annekser

6.1 Anneks 1: Kort

6.2 Anneks 2: Nøgletal for Somalia

Centrale økonomiske data	Værdi	Kilde
Areal (2017)	637.657 km ²	WB WDI CP
Befolkning (2016)	14,3 mio.	WB Open Data
Bruttonationalprodukt, BNP (2016)	6,22 mia. \$	WB Open Data
Andel af befolkningen under 30 år (2017)	Ca. 70 %	AEO 2017
Årlig økonomisk BNP vækst (2016)	3,7 %	AEO 2017
Bruttonationalindkomst, BNI pr. indbygger (2015)	294 (2011 PPP \$)	UN HDR 2016
Vækst i BNI pr. indbygger		
”Ease of doing business”-index, sub-Sahara Afrika, 1-47	47	WB EDBI
Værdiskabelse (pct. af BNP)		
Landbrug	N/A	
Industri	N/A	
Fremstillingsvirksomhed	N/A	
Servicesektoren	N/A	
Offentlige udgifter, pct. af BNP (2016)	2,74	WB SO
Skatteindbetalinger, pct. af BNP (2015)	1,9	WB SEU 2017
Officiel udviklingsbistand, netto pr. indbygger (2017)	98,4 \$	OECD (2017)
Officiel udviklingsbistand, netto pct. af BNI	21,1	UN HDR 2016
Betalingsbalance, pct. af BNP (2015)	47 %	WB SEU 2017
Centralregerings gæld, pct. af BNP (2017)	79%	AEO 2017
Inflation (2016)	1,5 %	WB SEU 2017

Centrale sociale data	Værdi	Kilde
Årlig befolkningstilvækst (2016)	2,9 %	WB WDI CP
Gennemsnitlig forventet levealder (2015)	55,9	WB Open Data
Børnedødelighed, første fem leveår pr. 1000 fødsler (2015)	136,8	UN HDR 2016
Befolkningsandel med forbedret forsyning med vand (2011)	31,7 %	WB WDI CP
Adgang til sundhedsfaciliteter	N/A	
Antal læger, pr. 100.000 indbyggere (2001-2014)	4	UN HDR 2016
15-49 årige der er Hiv-positive (2015)	0,5 %	UN HDR 2016
Læsekyndighed, +15-årige		
Mænd	N/A	
Kvinder	N/A	
Grundskole, pct. af børn i den skolepligtige alder, der går i skole (2017)	41,8	AEO 2017
Piger i grundskole, pct. af piger i den skolepligtige alder, der går i skole (2017)	36	AEO 2017
Færdiggørelse af grundskoleuddannelse		
Andel af befolkningen der lever for under \$1,90 om dagen (2017)	51.6 %	AEO 2017
Ulighed målt i gini-koefficient		
Indkomstfordeling		
De rigeste 20pct. af befolkningen, andel af BNI		
De fattigste 20 pct. af befolkningen, andel af BNI		
Sundhed, pct. af offentlige udgifter		
Sociale sektorer, pct. af offentlige udgifter		
Militærudgifter, pct. af BNP		

Centrale miljødata	Værdi	Kilde
Årlig afskovning (1990-2015)	23,2 %	UN HDR 2016
Adgang til forberede sanitære faciliteter (2011)	23,5%	WB WDI CP
CO ₂ udslip (2014)	608.722 kt	WB Open Data

Centrale menneskerettighedsdata	Værdi	Kilde
Politiske rettigheder, 0-40 point (2017)	0	Freedom House
Civile rettigheder, 0-60 point (2017)	5	Freedom House
Ratificering af primære internationale menneskerettighedsinstrumenter (12 i alt)	5	UN HDR 2016
Overholdelse af primære internationale menneskerettighedsinstrumenter (12 i alt)		

AEO 2017: Salome Kimani & Richard Walker, African Economic Outlook 2017 - Somalia

Enc. Britannica: Encyclopaedia Britannica

OECD 2017: DEVELOPMENT AID AT A GLANCE - STATISTICS BY REGION - 2. AFRICA (2017 Edition)

UN HDR 2016: United Nations Human Development Report 2016

WB EDBI: World Bank Ease of Doing Business Index 2017

WB Open Data: <https://data.worldbank.org/>

WB SEU 2017: Somalia Economic Update: Mobilizing Domestic Revenue to Rebuild Somalia (July 2017, Ed. No. 2)

WB SO: World Bank Somalia Overview

WB WDI CP: World Bank World Development Indicators Country Profile, Somalia

WB WDR 2014: World Bank World Development Report 2014

6.3 Anneks 3: Hidtidigt udviklings- og stabiliseringsengagement i Somalia

Danmarks og Somalias bilaterale diplomatiske forhold går tilbage til 9. juli 1960 - kort efter Somalias uafhængighed fra italiensk kolonistyre (britisk for Somaliland). Danmark havde et udviklingsengagement baseret på statslån i 1980'erne med fokus på bl.a. fiskeri og udvikling af Mogadishu havn. Udviklings samarbejdet blev afsluttet ved statskollapset i starten af 1990'erne. I løbet af 1990'erne engagerede Danmark sig igen med udviklingsbistand, særligt i Somaliland, hvor indsatserne bl.a. lå i krydsfeltet mellem udviklings- og humanitær bistand. Engagementet er sidenhen blev udvidet til at omfatte en bred palet af instrumenter fra udviklings- og humanitær bistand over stabilisering og militær flådetilstedeværelse i farvandene omkring Somalia, konsulært samarbejde samt senest på investeringsområdet.

Det første landeprogram for Somalia dækkede perioden 2011-2014. Det byggede på en evaluering af det danske bistandsengagement i Somalia for perioden 2006-2010. Perioden adskiller sig markant fra i dag, men ikke desto mindre indeholder evalueringen nogle centrale konklusioner, som fortsat er relevante. Den fremhævede bl.a. gevinsterne ved at støtte indsatser i krydsfeltet mellem humanitær bistand og udvikling i den somaliske kontekst. Nærområdeinitiativet, der havde til formål at hjælpe flygtninge og internt fordrevne tættest muligt på deres hjem, gjorde, ifølge evalueringen, Danmark i stand til at bevæge sig videre fra at yde ren humanitær bistand til de internt fordrevne til også at bidrage til at udvikle lokalsamfund og opbygge kapacitet i samarbejde med lokale myndigheder. En anden central konklusion var betydningen af Danmarks helhedsorienterede og tværgående tilgang til støtte, der sammenkæder dansk udviklingsbistand med diplomati og politisk dialog, som en effektiv måde at organisere bistand på.

Det nuværende danske landeprogram løber fra 2015-18 og er på i alt 450 mio. kr. Hertil kommer aktiviteter under Freds- og Stabiliseringsprogrammet samt humanitær støtte, der i 2017 beløb sig til 175 mio. kr., såvel som strategiske partnerskaber med relevante danske civilsamfundsorganisationer. I perioden 2018-2021 vil de danske strategiske partnere i Somalia være Dansk Flygtningehjælp, Red Barnet Danmark og International Media Support. Nedenstående giver et kort overblik over de væsentligste indsatsområder for det danske udviklings samarbejde og stabiliseringsindsatser i Somalia.

Somalia landeprogram 2015-2018

Danmarks landeprogram satte med et budget på 450 millioner kr. for perioden 2015-18 rammen for Danmarks udviklingsarbejde i Somalia. Programmet trak på Danmarks tidligere erfaringer i Somalia og havde støtte til implementeringen af den "New Deal" baserede "Somalia Compact" som omdrejningspunkt. Det danske landeprogram havde tre tematiske programmer: 1) god regeringsførelse, 2) privatsektorudvikling og modstandskraft og 3) støtte til de multilaterale organisationers finansieringsvinduer under Somalia Compact og Somaliland Udviklingsfond.

Engagement	Budget (millioner)
Tematisk Program 1 – regeringsførelse	
Lokal regeringsførelse (opbygning af kommunekapacitet)	53
Civilsamfundsdeltagelse i demokratisering og statsopbygning	34
Tematisk Program 2 – privatsektorudvikling og modstandskraft	
Kvæginvesteringer og erhvervsrettet uddannelse	30
Øget modstandskraft i den somaliske befolkning (Dansk Flygtningehjælp)	25
Fremme af inklusive markeder i Somalia (værdikæder mm.)	25
Tematisk Program – Multilaterale og samfinansierede programmer	
FNs programmer for ungdomsbeskæftigelse og delstatsdannelse	53
Verdensbankens programmer for reformer og jobskabelse	85
Somaliland Udviklingsfond (infrastruktur og økonomisk vækst)	90
Andre	
Fremme af kvinders rettigheder mm. (UN Women)	4
Tredjepartsmonitorering	13

God regeringsførelse

Somalia fik i 2012, efter mere end 20 års konflikt, en internationalt støttet regering med forankring i de væsentligste somaliske politiske klaneliter. Landet har sidenhen bevæget sig ujævnt mod større stabilitet. Det er med udgangspunkt i denne udvikling, at Danmark har støttet statsopbygning i Somalia. Danmark har under denne tematiske komponent støttet civilsamfundets deltagelse i centrale politiske processer som valg og forfatningsprocessen under ”Participatory Governance and Peace Programme”. Indsatsen har givet afkast gennem civilsamfundsorganisationernes synlige engagement, men har også vist sig vanskelig, dels fordi civilsamfundets rolle blev mindre relevant med den indirekte, klanbaserede valgproces i 2016/17 (frem for de forventede demokratiske valg), og dels fordi civilsamfundet i Somalia og Somaliland er en kompleks størrelse ofte baseret på professionaliserede NGO’er. Herudover har Danmark under regeringsførelseskomponenten forsat støttet til opbygning af lokal administrativ kapacitet på distriktsniveau gennem FN’s *Joint Programme for Local Governance and Service Delivery*. Indsatsen har gennem de seneste år vist særligt gode resultater i det mere stabile Somaliland og Puntland ift. administrativ kapacitet, skatteopkrævning og levering af basale offentlige ydelser, men er også langsomt begyndt at vise resultater i de nye delstater, herunder ift. lovgivningsrammeverk, kommunalstrukturer mm.

Inklusiv økonomisk vækst

Under den danske støtte til økonomisk udvikling har det været målet at bidrage til at skabe bæredygtig og inklusiv fattigdomsbekæmpelse. Indsatserne trækker på Danmarks erfaringer med husdyravlsektoren og modstandsdygtighed på landsbyniveau. ”Village Level Resilience Programme” har bidraget til at øge modstandsdygtigheden over for chok og kriser for 11 udsatte lokalsamfund i fire distrikter i det sydlige og centrale Somalia. Det er blandt andet sket gennem støtte til etablering af opsparings- og lånegrupper, træning i erhvervsudvikling, landbrugsteknikker samt systemer til tidlig varsling.

De vigtigste sektorer i Somalias økonomi er husdyrhold, fiskeri og landbrug samt remitter fra somaliere i udlandet. Gennem arbejde med netop husdyravl og andre værdikæder støtter Danmark udsatte områder og deres økonomiske udvikling. Under indsatsen for ”Promoting

Inclusive Markets” har Danmark bidraget til bæredygtig og inklusiv fattigdomsbekæmpelse og økonomisk udvikling gennem støtte til udviklingen af grundlæggende lovgivning, privatsektorudvikling og centrale sektorer værdikæder. Danmark har også gennem støtte til IFC været med til at etablere en banebrydende offentlig-privat dialog mellem regering og erhvervsliv. Det har blandt andet skabt momentum på reformdagsordenen ift. telekommunikation, hvor en lov til regulering af telesektoren blev vedtaget i parlamentet efter flere års venten.

Støtte til Somalia Compact

For at understøtte implementeringen af ”Somalia Compact” har Danmark støttet multidonormekanismerne *United Nations Multi-partner Trust Fund*, *World Bank Multi Partner Fund* og *Somaliland Development Fund*. På den måde har Danmark været med til at harmonisere udviklingsarbejdet i Somalia og understøtte den somaliske regerings prioriteter, som ellers er besværliggjort af de skrøbelige statsstrukturer og fragmenterede internationale indsatser. Den danske støtte til multidonor-mekanismerne har været øremærket bestemte underprogrammer. Øremærkede indsatser omfatter ”Støtte til opbygningen af nye føderale medlemsstater”, FNs ungdomsbeskæftigelsesprogram samt Verdensbankens Somali Core Economic Institutions and Opportunities (SCORE), der sigter mod at opbygge de institutioner, der understøtter den finansielle og private sektor samt en katalytisk fond til støtte af konkrete privatsektorinitiativer. Støtten til Verdensbankens Multipartner Fund har også bidraget til, at Somalias regeringer over de seneste år har leveret fornuftige resultater på flere institutionelle og økonomiske reformer. Det gælder blandt andet offentlig økonomistyring og skatteopkrævning, der er steget væsentligt særligt det seneste år. Danmark har, som nævnt, også støttet delstatsformationsprocessen. Der har igennem de seneste år været markante resultater med oprettelse og gradvis konsolidering af de nye delstater. Overordnet set har ”Compact-strukturen” vist sig at være et nyttigt redskab til at sikre koordination, samarbejde og gensidig åbenhed i en skrøbelig kontekst som den somaliske med svage statsstrukturer. Det har dog også vist sig at være en ressourcemæssig tung struktur, hvor der kan sættes spørgsmålstegn ved, om indsatsen har stået mål med resultaterne i form af bistandseffektivitet og somalisk ejerskab.

Freds- og Stabiliseringsfondens program for Afrikas Horn 2015-2018

Freds- og Stabiliseringsfondens program for Afrikas Horn 2015- medio 18 (PSP/HOA II) har et budget på 210 mio. kroner, heraf ca. 60 pct. DAC-midler (udviklingsbistand) og 40 pct. non-DAC-midler (Udenrigsministeriets ikke-bistand og forsvarrets indsatser).

Programmet integrerer forsvars-, politi- og udviklingsindsatser i en samtænkt model og består af tre komponenter: stabilisering af Somalia, styrkelse af regional fredsbevarende kapacitet samt bekæmpelse af regionale trusler. Af disse midler er ca. 100 mio. kr. direkte rettet mod Somalia, og resten af aktiviteterne implementeres i hhv. Kenya og Etiopien.

For Somalia er der fokus på den ustabilitet og konflikt, der har præget landet igennem mere end tyve år. Indsatserne omfatter stabilisering på lokalt og føderalt niveau, rehabilitering og reintegration af al-Shabaab afhoppere samt opbygning af retsstatsinstitutioner med særligt fokus på fængselsvæsenet med henblik på overførsel af dømte pirater fra tredjelande. Det har gjort det muligt at overføre pirateridømte – blandt andet opbragt af danske flådefartøjer – fra tredjelande til somaliske fængsler, der lever op til internationale standarder. Også Serendicenteret, som Danmark har støttet siden 2012, er blevet videreudviklet i positiv retning og fremstår i dag, ifølge den somaliske regering, som modellen for rehabilitering af al-Shabaab afhoppere. Hundredvis af al-Shabaab afhoppere eller tilfangetagne al-Shabaab medlemmer har

således været gennem centeret over de seneste år. Tredje fase af Freds- og Stabiliseringsprogrammet, 2018-2022, med et forventet budget på 219 mio. kr. er under forberedelse. Der forventes, jf. politikpapirets første strategiske målsætning, at være fokus på regionale og lokale aktørers evne og kapacitet til at håndtere konflikt, imødegåelse af voldelig ekstremisme i Somalia og regionen, samt håndtering af grænseoverskridende trusler til lands og til vands, inkl. maritim kriminalitet.

Forsvarets bidrag til AMISOM under Freds- og Stabiliseringsprogrammet

Danmark bidrager indirekte til kampen mod al-Shabaab i Somalia via samarbejdet med det britiske træningsteam (British Peace Support Team – BPST), der er beliggende i Karen, Nairobi. BPST støtter den afsluttende missionstræning af de styrkebidrag fra Kenya og Uganda, der efterfølgende deployeres til AU's mission (AMISOM) i Somalia – den såkaldte ”pre-deployment training”.

Fra dansk side har støtten haft fokus på træning i foranstaltninger mod improviserede sprængladninger (Counter Improvised Explosive Devices – C-IED) samt civilt – militært samarbejde (CIMIC). Det er et samarbejde, som man fra britisk side sætter særdeles stor pris på, dels fordi Storbritannien har begrænset kapacitet på området, og dels fordi Forsvarets Ingeniørregiment besidder særligt stærke kompetencer på ”C-IED” området, hvilket Storbritannien har erfaret fra tilsvarende samarbejde i Irak og Afghanistan. Forsvaret havde indtil udgangen af 2017 en udsendt militærrådgiver ved BPST. Fra dansk side støttes træningen med udsendte træningsteams af typisk to ugers varighed i forbindelse med de enkelte aktiviteter.

Pirateribekæmpelse

Danmark bidrog i perioden fra 2009 og indtil operationens afslutning med udgangen af 2016 i Operation Ocean Shield. Operationen havde til formål at bidrage til pirateribekæmpelse omkring Afrikas Horn og beskyttelse af den skibsfart, der benyttede søvejene i området. Operation Ocean Shield var en NATO operation, der tog udgangspunkt i NATOs to stående flådestyrker, der hver består af tre til fire skibe af fregat- eller destroyer-klassen. Herudover et antal forsyningskibe m.v. Danmark bidrog i perioden med skibe af Absalon-klassen (fleksible støtteskibe) og Iver Huitfeldt-klassen (fregatter). Flyvevåbnet bidrog også periodevis med et maritimt patruljefly i årene mellem 2011 til 2016. Endelig har Forsvaret for nuværende tre stabsofficerer ved den internationale Combined Maritime Forces, hvoraf én er i anti-pirateri task forcen TF 151.

Danmark har haft og har fortsat et bredspektret engagement ift. bekæmpelse af pirateri omkring Afrikas Horn. Danmark støtter fængslerne i Somalia med henblik på overdragelse af pirater til somaliske fængsler efter dom. Danmark har under det nuværende stabiliseringsprogram støttet kystvagten i Somalia, og herudover gøres der en indsats under den danskstøttede Somalia Stability Fund for at forbedre forholdene i de socialt og økonomisk udsatte kystområder, særligt pirathøjborgene i Puntland.

Freds- og Stabiliseringsberedskabet

Freds- og Stabiliseringsberedskabet udsender danske, civile eksperter til internationale missioner for at støtte fred og stabilisering i skrøbelige og konfliktramte stater. Gennem Beredskabet har Danmark pt. tre danske civile eksperter udsendt til EU's kapacitetsopbygningsmission i Somalia (EUCAP). Missionen arbejder med opbygning af kystvagten i Somaliland, og de udsendte eksperter udfører rådgivning inden for bl.a. jura og strategi samt varetager projektadministration.